

Contes que volen deixar-vos de pedra

Antònia Carré-Pons i Clara Queraltó debuten en la narrativa breu amb dos reculls contundents. A 'Com s'esbrava la mala llet', Carré-Pons escriu sobre situacions relacionades amb la vellesa. A 'El que pensen els altres', Queraltó s'aproxima a una col·lecció de personatges marcats per la culpa, la mentida i la seva singularitat en un món sovint massa homogeni

◆◆◆◆◆ Jordi Nopca

a

llegim

44-45

● Inge Schilperoord, novel·lista i psicòloga forense ● Ressenym el premi Sant Jordi de Joan-Lluís Lluís

46-47

● Una novel·la esplèndida d'un autor maleït, Knut Hamsun ● J.E. Agualusa reconstrueix la història del seu país, Angola

COM S'ESBRAVA LA MALA LLET
ANTÒNIA CARRÉ-PONS
CLUB EDITOR
130 PÀG. / 14,50 €

EL QUE PENSEN ELS ALTRES
CLARA QUERALTÓ
PROA
200 PÀG. / 18,50 €

Al primer conte de *Com s'esbrava la mala llet* (Club Editor), d'Antònia Carré-Pons, el Sebastià i la Martha es coneixen al ball del casal d'avis del barri. Tots dos són vidus i viuen la vellesa encara amb la il·lusió de poder-se tornar a enamorar. "M'hauria agradat coneixe't fa trenta anys", diu el Sebastià. "Oh, no crec pas que ens haguéssim conegut, Sebastià. Fa trenta anys només tenia ulls per al meu marit", respon la Martha, que en aquesta nova vida que comença es fa dir Martha.

"Europa aviat serà el geriàtric del món -afirma Carré-Pons-. Així i tot, arribar a una edat provecta no és una cosa exclusiva del nostre món. A *De senectute*, que Ciceró va escriure al segle I aC, es parla de Cató el Vell, de 84 anys. Al tractat mèdic conegut com les *Isagoge*, del segle IX dC, Joanici parla de les sis edats de l'ésser humà. Són aquestes: infantesa, adolescència, joventut, maduresa, vellesa i senectud". Carré-Pons, que va néixer el 1960 a Terrassa, admet que està a punt d'entrar en aquesta última edat, que segons Joanici "comença als 60 anys".

Des del 2001, que va debutar amb una novel·la juvenil, *I què faràs ara, Clara?* (Columna), l'escriptora ha publicat un llibre de prosa poètica, *Abecedari ignot* (Òmicron, 2005); una novel·la sobre l'*Espill*, de Jaume Roig, *És l'amor que mou*

el cel i les estrelles (Meteora, 2015), i una altra relacionada amb Ramon Llull que va aparèixer coincidint amb el setè centenari de la mort del filòsof i escriptor, *L'aspiradora de Ramon Llull* (Meteora, 2016). "Intento plantejar-me reptes diferents i fins ara no havia fet mai cap llibre de contes -explica-. Tot el que he escrit parteix d'experiències emocionals, vitals o intel·lectuals. *Com s'esbrava la mala llet* va començar

"SI ALGUN DIA SE'NS EN VA L'OLLA, COM QUE NO ENS N'ADONAREM, SEREM FELIÇOS", DIU CARRÉ-PONS

arran de la malaltia del meu pare, que va patir un ictus sever. Des de llavors he passat moltes hores en hospitals i geriàtrics. Així i tot, el llibre no és una lamentació sobre el que m'ha passat: la vellesa és una experiència compartida per tothom i els contes són el resultat d'haver mirat cap endins però també cap enfora".

A *Com s'esbrava la mala llet*, la família "actua com a element protector, però a vegades també com a gàbia". En una de les vuit narracions, *El cotxe nou*, un pare també d'edat avançada vol que el seu fill li compri un altre cotxe, tot i que ell li recomana que no condueixi més.

"De vegades tinc la sensació que no tens en compte la realitat, papa", diu el fill. I el pare respon: "Quina realitat? ¿La teva o la meva?" "Aquesta frase és significativa -recorda l'autora-. Durant la vellesa s'entra en una etapa de surrealisme. Cal gaudir-ho. Si algun dia se'ns en va l'olla, com que no ens n'adonarem, serem feliços". Tot i que admet que la vellesa "neguiteja qualsevol", Antònia Carré-Pons no estalvia sentit de l'humor a l'hora de parlar de situacions dramàtiques. Al conte que dona títol al llibre, un "vell corpulent" gasta "una mala llet reconcentrada que fa fugir tothom del seu costat", fins que a l'hora d'anar a dormir es calma quan una de les seves cuidadores posa en pràctica un ritual inquietant: alliberada de la bata i dels sostenidors, "deixa anar dues mamelles immenses" -com les de l'estanquera d'*Amarcord*, escriu- i "les fa saltar com pilotes" mentre l'home "obre i tanca la boca, com un peix".

"Hi ha humor, però també respecte, potser perquè tots anem cap allà mateix -admet-. Afortunadament, som mortals. Hi ha unes paraules de Pere March que em semblen molt pertinents de citar: «Al punt que hom naix comença de morir». Tenint en compte que bona part dels temes que apareixen al recull són delicats, Antònia Carré-Pons espera que la reacció dels lectors sigui "humana, que vol dir va-

01. Antònia Carré-Pons, a la llibreria La Impossible. CÈLIA ATSET
02. Clara Queraltó ahir a Barcelona. RUTH MARIGOT

riada". I afegeix: "Aquests contes t'enfronten a les situacions més complicades però també a les més vitals. No n'he parlat de forma ensucrada ni idíl·lica, però tampoc amb menyspreu".

Una autora de situacions límit

Aquest febrer ha arribat un altre debut en narrativa breu, el de Clara Queraltó, que amb *El que pensen els altres* (Proa) va guanyar el premi Mercè Rodoreda 2017. "Després de llicenciar-me en filologia catalana a la Universitat Autònoma i de fer un màster en literatura comparada, també a Bellaterra, vaig començar a escriure contes, però sense la intenció de publicar-los -fa memòria-. Al cap d'un temps vaig fer diversos cursos al Laboratori de Lletres amb la Bel Olid, i ella va ser una de les que em va encoratjar a seguir escrivint. Jo era conscient que publicar costa molt, i veia difícil aconseguir-ho". Durant els dos últims anys, en paral·lel a la seva feina de professora de llengua i literatura catalana en un institut, Queraltó va anar escrivint els divuit contes del primer llibre. "Vaig decidir presentar-me a diversos premis amb aquest recull, i el primer lloc on vaig enviar-lo va ser Òmnium, que convoca cada any el Mercè Rodoreda". El termini d'entrega d'originals es tancava el dia 7 d'octubre, i una setmana abans l'autora començava l'última de les narracions, *Dia u*.

"La vaig fer amb els sentiments encara molt recents i el cap ple d'imatges de la violència monstruosa d'aquella jornada -reconeix-. Vaig portar el llibre acabat l'últim dia, i quan vaig saber que guanyava el premi em vaig emportar una bona sorpresa".

Dotat amb 6.000 euros, el Rodoreda ha premiat, al llarg de les últimes dues dècades, llibres de contes de Joan Rendé, Vicenç Pagès Jordà, Monika Zgustova, Alba Dedeu, Tina Vallès, Empar Moliner i Jenn Díaz. "Treballa de manera intuïtiva i, per això, ha sigut després d'acabar el recull que m'he adonat que les narracions compartien un punt cru i dramàtic -reconeix-. La majoria de personatges estan apartats però els importa molt com els veuen els altres". A *Carta*, un home escriu a la dona del seu amant per explicar-li tota la veritat. *Mimi* és la història d'un auxiliar de vol que es vesteix com una de les seves companyes i s'ha d'enfrontar a la mesquinesa d'un grup d'hommes de negocis que no són capaços de tolerar la seva diferència. A *Sabates de xarol*, la Mariona rep un regal de part de la seva tia que no podrà fer servir mai, i la descoberta de com la mare l'ha enredat es converteix en un moment agredolç, que esquerda la seva infantesa.

"Posar els personatges en situacions límit és interessant i el lector sovint s'hi reconeix -diu l'autora,

abans de referir-se a un dels contes més impactants del volum, *La ingràvida* -: "Aquí, la meva intenció era parlar de la violència de gènere a partir d'una parella no gaire prototípica que és alcohòlica. M'hauria agradat que la dona fos forta i valenta, però no és així, perquè d'una situació com aquesta no en surts fàcilment". Entre els temes del llibre que Queraltó destaca hi ha "la culpa, el penediment, la vergonya i la mentida". La majoria de contes passen en un poble indeterminat, però els conflictes serien perfectament traslladables a un entorn urbà. "Hi ha lectors que m'han dit si aquest poble tan asfixiant que surt és el Pla del Penedès -diu, fent referència al lloc on va néixer el 1988-. Era el que se'm feia més fàcil de descriure en aquells moments, perquè hi vivia. El poble m'interessava com a mirada col·lectiva, com un entorn on no pots tenir una vida gens anònima".

Un dels encerts del llibre és la mirada a diverses generacions: hi ha nens i nenes, joves, homes i dones de mitjana edat, i fins i tot una parella d'edat avançada que es troba cada dijous per fer l'amor. "Són feliços així i no necessiten res més", explica l'autora. Ella, des que va descobrir els contes de Rodoreda, Munro, Mansfield i McCullers, va decidir traslladar al paper "pinzellades de vida, senzilles però alhora transcendents i amb capacitat de clavar-te un cop de puny".

QUATRE RECULLS PREPARATS PER POSAR EL DIT A LA NAFRA

'Tots els contes'

KATHERINE MANSFIELD (PROA)

Nascuda a Nova Zelanda el 1888 i morta a França el 1923, Katherine Mansfield és una de les narradores en llengua anglesa més influents de la primera meitat del segle XX. La seva veu ressona en autors com Hemingway, Rodoreda i Cheever -potser també en Lucia Berlin i Grace Paley-, i ara es pot llegir per primera vegada en català, com a mínim en una edició completa com la de Proa, que inclou *En una pensió alemanya* (1911), *Felicitat* (1920), *Festa al jardí* (1922), *Un niu de tórtres* (1923) i *Una mica infantil* (1924), en traduccions noves o bé revisades de Marta Pera, Pep Julià i Anna Llisterri.

'Moriria per tu'

FRANCIS SCOTT FITZGERALD (ANAGRAMA)

L'autor d'*El gran Gatsby* va quedar "profundament decebut, per raons personals més que no pas econòmiques, quan les revistes van rebutjar els contes inclosos a *Moriria per tu* i li van demanar que escrivís històries sobre jazz i xampany, noies fredes i guapes i nois bens plantats i plens de desig", afirma Anne Margaret Daniel a la introducció d'aquest volum. Traduït per Marc Rubió, inclou divuit narracions escrites entre 1920 i 1940.

'Tots els contes'

VÍCTOR CATALÀ (CLUB EDITOR)

"A mi em deixa «sempre en peu de sorpresa fresca», per dir-ho a la seva manera -escriu Enric Casasses a l'epíleg d'aquest volum de contes de Víctor Català-, que una persona amb una sensibilitat tan delicada, quan vol, i tan atenta a tota mena de matisos, parli de fets tan durs i conti històries tan intenses, que a vegades arriben a una cruïlla límit". Club Editor emprèn la publicació de la narrativa breu de l'autora de *Solitud* aplegant els seus dos últims llibres, *Vida molta* (1950) i *Jubileu* (1951), actualment poc coneguts, però al nivell de *Drames rurals* (1902) i *Ombrívols* (1904).

'El lector decadente'

DIVERSOS AUTORS (ATALANTA)

Lector exquisit i editor exigent, Jacobo Siruela ha preparat, juntament amb el periodista i escriptor Jaime Rosal, una antologia que rescata alguns dels textos essencials del decadentisme francès i anglès de finals del segle XIX. Definit per Paul Valéry com a artistes que es protegien contra "l'assalt de la vulgaritat", els autors presents al volum -Charles Baudelaire, Isidore Ducasse, Joris Karl Huysmans, Max Beerbohm i Oscar Wilde, entre d'altres- van jugar a sacejar els contemporanis amb textos d'una qualitat i iconoclastia innegables.